

KLAGANDE

Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommun

MOTPARTER

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 13 januari 2020 i mål nr 15109-19,
se bilaga A

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommuns beslut.

YRKANDEN M.M.

*Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommun yrkar att
förvaltningsrättens dom upphävs och att nämndens beslut fastställs.
Nämnden anför följande.*

Vilken kommun som ansvarar för bistånd till enskilda regleras endast av
bestämmelserna om vistelse- och bosättningskommuns ansvar i socialtjänst-
lagen (2001:453), SoL.

Förvaltningsrättens dom bygger på vad som anges i ett förslag till lagstiftning (Ds 2015:33). Det som förvaltningsrätten hänvisar till genomfördes dock inte och ska därför inte tillämpas.

Familjen har sedan maj 2018 bott i Malmö och haft sin dagliga livsföring där i form av skola för barnen och studier för föräldrarna. Alla i familjen har också varit folkbokförda där sedan februari 2019. När ansökan gjordes var Malmö således både vistelsekommun och folkbokföringskommun. Det finns inget som talar för att sökandena hade en starkare anknytning till Staffanstorps kommun än till Malmö kommun. Malmö var därför även bosättningskommun.

Att familjen anvisades till Staffanstorp under etableringstiden, som hade löpt ut vid tiden för biståndsansökan, föranleder ingen annan bedömning.

██████████ och ██████████ har fått del av nämndens överklagande men har inte svarat.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommun har haft grund för sitt beslut att avslå ansökan om bistånd till hjälp med bostad med motiveringen att familjens bosättnings- och vistelsekommun är Malmö.

Enligt 2 kap. 1 § SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

Enligt 2 a kap. 1 § SoL är det vistelsekommunen som ansvarar för att den enskilde får det stöd och den hjälp som den enskilde har rätt till enligt SoL om inte annat följer av 3–5 §§ samma kapitel.

Av 2 a kap. 3 § SoL framgår att om den enskilde är bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen är det bosättningskommunen som ansvarar för det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Med bosättningskommun avses enligt SoL

1. den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt, eller
2. om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnda kommunen, eller
3. om den enskilde saknar stadigvarande bostad, den kommun till vilken han eller hon har sin starkaste anknytning.

I 2 a kap. 4 § SoL finns bestämmelser om ansvarsfördelning mellan kommuner i situationer som innebär att en person, till följd av beslut av en kommun, vistas i en annan kommun. I vissa där angivna fall behåller den placerande kommunen ansvaret för den enskildes stöd- och hjälpbehov. Det gäller bl.a. om en person till följd av beslut i en kommun vistas i ett s.k. annat boende i en annan kommun, men bara om det inte är klarlagt vilken kommun som är den enskildes bosättningskommun. Bestämmelsen tar främst sikte på hemlösa som placerats i tillfälliga boenden och hotade personer som beviljats skyddade boenden (prop. 2010/11:49 s. 40 och 46).

I 2 a kap. 5 § SoL finns bestämmelser om folkbokföringskommuns ansvar vid vistelse på kriminalvårdsanstalt eller sjukhus och inför avslutningen av sådan vård.

Kammarrättens bedömning

Familjen har blivit anvisad till Staffanstorps kommun och har av nämnden fått hyra en lägenhet i andra hand i Malmö under etableringstiden. Den aktuella ansökan om bistånd rör hjälp att ordna bostad efter etableringstidens utgång.

Det finns ingen särreglering vare sig i SoL eller i någon annan lag som uttryckligen reglerar den aktuella situationen. Det innebär enligt kammarrättens mening att det är bestämmelserna i 2 a kap. SoL som ska avgöra vilken kommun som ansvarar för att sökandena får det stöd och den hjälp som de enligt SoL har rätt till.

Utredningen visar att familjen har bott i Malmö en längre tid och att alla i familjen varit folkbokförda där sedan februari 2019. Tre av de fyra barnen har gått i skolan i Malmö. Det äldsta barnet har studerat i en annan kommun, dock inte i Staffanstorps. En av föräldrarna har studerat i Malmö. Den andra har stått i kö till studier där och samtidigt haft en tidsbegränsad s.k. extratjänst i Hjärup, som hör till Staffanstorps kommun.

När ansökan gjordes hade kontraktet till lägenheten löpt ut. Familjen hade därför inte längre någon stadigvarande bostad. Familjen hade dock omedelbart dessförinnan genom folkbokföring, bosättning, skola och utbildning under en längre tid haft tydlig anknytning till Malmö kommun. Deras anknytning till Staffanstorps kommun var under samma tid svagare. Därifrån hade de mottagit visst ekonomiskt bistånd och den ena föräldern hade haft en extratjänst där.

Kammarrätten anser att familjen vid ansökningstillfället hade starkast anknytning till Malmö kommun. Det kan därför konstateras att Malmö kommun var deras bosättningskommun och att ansvaret för det stöd och den hjälp som de behövde inte låg på Staffanstorps kommun utan på Malmö kommun.

Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommun har mot bakgrund härav haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om bistånd och förvaltningsrättens dom ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Gertrud Forkman

Eveline Nilsson

Eva Römbo
referent

KLAGANDE

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]

MOTPART

Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommun
245 80 Staffanstorp

ÖVERKLAGAT BESLUT

Arbetsmarknadsnämndens beslut den 6 december 2019

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet och visar målet åter till Arbetsmarknadsnämnden i Staffanstorps kommun för fortsatt handläggning i enlighet med skälen för avgörandet.

BAKGRUND

Genom det överklagade beslutet avslog arbetsmarknadsnämnden [REDACTED] och [REDACTED] ansökan om bistånd i form av hjälp med att ordna bostad. Som skäl för beslutet angav arbetsmarknadsnämnden i huvudsak följande. Familjen flyttade med stöd av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) för bosättning till Staffanstorps kommun den 6 december 2017. Familjen har anvisats boende i Malmö med andrahandskontrakt via Staffanstorps kommun. Familjen är sedan februari 2019 folkbokförd i Malmö. Hyreskontraktet har inte varit kopplat till något beslut om bistånd. Familjen har sedan den 25 juni 2019 varit medveten om att kontraktet skulle upphöra den 6 december 2019 när familjen passerar tvåårsgränsen för mottagande i kommunen. Kontraktet med familjen har sagts upp och familjen har lämnat tillbaka nycklarna till nämnden. Familjen har fått rådgivning av kommunens boendeinformatör om hur de ska söka boende men de har inte hittat boende på egen hand. Familjen har kompletterande ekonomiskt bistånd från Staffanstorps kommun. Senaste perioden för bistånd är december månad 2019, vilket är i enlighet med att Staffanstorps kommun beviljar bistånd för första månaden i en annan kommun. Familjen har varit bosatt i Malmö under en längre tid och är folkbokförd där. Malmö kommun är därför att anse som bosättnings- och vistelsekommun och är den kommun som familjen har starkast anknytning till. Familjen får därför vända sig till Malmö kommun med en eventuell ansökan om bistånd till boende.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

[REDACTED] och [REDACTED] yrkar att de ska beviljas bistånd i form av boende och anför bl.a. följande. De har haft boende via Staffanstorps kommun under två år och har även haft ekonomiskt bistånd. Arbetsmarknadsnämnden har inte utrett om familjens behov av boende kvarstår

eller om nöd föreligger. Staffanstorps kommun har bidragit till att familjen har blivit bostadslös. Familjen har varit placerad i flera kommuner och har bott i Malmö sedan februari 2019. De har inte längre något boende i Malmö.

Arbetsmarknadsnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Malmö kommun är familjens vistelse- och bosättningskommun och har därmed det akuta ansvaret. Att familjen beviljats bistånd under december 2019 är inte att likställa med att kommunen har en pågående insats för familjen. Familjen ansökte på nytt om hjälp med boende från Staffanstorps kommun efter att återigen ha avvisats av Malmö kommun den 9 december 2019 och fick ånyo avslag på samma grund som tidigare. Familjen har efter att överklagandet gavs in beviljats bistånd till akut boende av Malmö kommun.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

Frågan i målet är vilken kommun som är ansvarig för att pröva [REDACTED] och [REDACTED] aktuella biståndsansökan, som lämnats in samma dag som deras etableringstid löpte ut. Avgörande för den bedömningen är de förhållanden som då rådde. Frågan huruvida rätt till det sökta biståndet föreligger är inte föremål för prövning i denna dom.

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453, SoL) framgår att varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

Enligt 2 a kap. 1 § SoL ansvarar den kommun där den enskilde vistas (den s.k. vistelsekommunen) för stöd och hjälp enligt 2 kap. 1 §, om inget annat följer av 3–5 §§.

I 2 a kap. 2 § samma lag anges att om det står klart att en annan kommun än vistelsekommunen ansvarar för stöd och hjälp åt en enskild, är vistelsekommunens ansvar begränsat till akuta situationer.

Enligt 2 a kap. 3 § SoL gäller att om den enskilde är bosatt i en annan kommun än vistelsekommunen ansvarar bosättningskommunen för det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Med bosättningskommun avses i detta kapitel

1. den kommun där den enskilde stadigvarande är bosatt, eller
2. om den enskilde är stadigvarande bosatt i en kommun men har sin starkaste anknytning till en annan kommun, den sistnämnda kommunen, eller
3. om den enskilde saknar stadigvarande bostad, den kommun till vilken han eller hon har sin starkaste anknytning.

Av 5 § bosättningslagen framgår att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen.

Förarbetsuttalanden rörande bosättningslagen

Till grund för bosättningslagen ligger departementspromemorian *Ett gemensamt ansvar för mottagande av asylsökande* (Ds 2015:33) och prop. 2015/16:54. I det ursprungliga lagförslaget i promemorian fanns i en andra mening i 5 § en direkt hänvisning till bestämmelsen i 2 a kap. 3 § SoL med innebörd att en anvisning skulle innebära att kommunen ska anses vara bosättningskommun för den nyanlände. En jämförelse gjordes mellan vad som gäller för anvisning av s.k. ensamkommande barn, där en anvisning

innebär att barnet [som då inte har uppehållstillstånd och därför inte kan vara bosatt i Sverige i lagens mening] ska anses vistas i den anvisade kommunen, och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Enligt promemorian blir det på så sätt tydligt att den anvisade kommunen ansvarar för skola, barnomsorg och annan service som den nyanlände har behov av. Det blir också tydligt att den nyanlände bör tas emot i den anvisade kommunen i syfte att bosätta sig där. Ansvaret för kommunen bör således inträda redan vid tidpunkten för anvisningen. Vidare anges att det inte bör vara möjligt för kommunen att fullgöra sin skyldighet genom att erbjuda en nyanländ som anvisats till kommunen boende i en annan kommun, men något förbud eller sanktioner föreslogs inte. (Se Ds 2015:33 s. 43 f.)

Den föreslagna andra meningen togs bort i regeringens lagförslag, med motiveringen att en hänvisning till socialtjänstlagen inte behövs för att förtydliga kommunernas ansvar då en annan lösning föreslogs för tidpunkten då ansvaret går över från Migrationsverket till kommunen (a. prop. s. 18 f.). Även regeringen gav uttryck för att det inte bör vara möjligt för kommunen att fullgöra sin skyldighet genom att erbjuda en nyanländ som anvisats till kommunen boende i en annan kommun, då en sådan möjlighet skulle kunna motverka en positiv effekt på de nyanländas etableringsförutsättningar. Det kan finnas situationer då kommunens socialtjänst behöver hänvisa till boende utanför kommungränsen, men någon sådan generell möjlighet bör inte finnas (s. 18). Vidare ansåg regeringen att det inte finns anledning att anta att kommunerna inte kommer att fullgöra sin skyldighet enligt den lag som föreslås och att det för närvarande inte var nödvändigt att föreslå sanktioner (s. 25).

Förvaltningsrättens bedömning

██████████, ██████████ och deras barn har av Migrationsverket anvisats till Staffanstorps kommun med utgångspunkt i bosättningslagens reglering. Det innebär att Staffanstorps kommun under etableringstiden är ansvarig kommun såvitt avser deras behov. Av lagtexten framgår uttryckligen att det som avses är anvisning för bosättning i en kommun. Förvaltningsrätten finner, även om den ursprungligt föreslagna hänvisningen till SoL inte finns med i lagtexten, att Staffanstorps kommun genom anvisningen är att betrakta som familjens bosättningskommun under etableringstiden. Den omständigheten att familjen via kommunen fått hyra en tillfällig bostad i en annan kommun där de i enlighet med folkbokföringslagens (1991:481) bestämmelser måst folkbokföra sig förändrar inte denna bedömning.

Vid etableringstidens utgång har familjen stått utan bostad, då Staffanstorps kommun sagt upp andrahandskontraktet i Malmö och de inte själva lyckats skaffa någon annan bostad. De har således varken haft stadigvarande bostad i Staffanstorps, Malmö eller någon annan kommun. Av den tillgängliga utredningen synes slutsatsen kunna dras att Malmö kommun i den uppkomna situationen var att betrakta som familjens vistelsekommun. Eftersom familjens biståndsansökan lämnats in i anslutning till etableringstidens utgång – fram till vilken tidpunkt Staffanstorps kommun varit att anse som bosättningskommun – anser förvaltningsrätten emellertid att de har sin starkaste anknytning till Staffanstorps kommun. Vad gäller den aktuella ansökan är således Staffanstorps kommun fortsatt att betrakta som bosättningskommun och har att i denna egenskap pröva rätten till bistånd. Arbetsmarknadsnämnden har därmed inte haft skäl för att avslå ansökan på den grund som skett.

Mot den ovan angivna bakgrunden finner förvaltningsrätten att det överklagade beslutet ska upphävas och målet visas åter till arbetsmarknadsnämnden för fortsatt handläggning och prövning i sak.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Fredrik Löndahl
chefsrådman

Anna Flyme Ahlstrand
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Ella Hollsten, Bo I Jönsson och Lcif Olsson Svensson deltagit. Rätten är enig.